

# РЕШЕНИЕ

№ 10

гр. Пловдив, 05.02.2024 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 3-ТИ НАКАЗАТЕЛЕН СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и втори януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Васил Ст. Гатов

Членове: Милена Б. Рангелова  
Елена Й. Захова

при участието на секретаря Мариана Н. Апостолова  
в присъствието на прокурора Б. Попова  
като разгледа докладваното от Милена Б. Рангелова Въззивно наказателно дело от общ характер № 20235000600343 по описа за 2023 година

### **Производството е по реда на Глава 21-ва НПК.**

Образувано е по въззивна жалба на адв. В. О., повереник на частните обвинители Ц. Н. и М. Н., и по жалба на адв. П. Б., повереник на частните обвинители И. Д. и А. Д., срещу присъдата № 24/18.05.2023 г. по н.о.х.д. № 385/23 г. по описа на ОС-Стара Загора, с която подсъдимият М. К. е признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 343, ал. 3, б. „б“ вр. чл. 342, ал. 1 НК във връзка с чл. 21, ал. 2 и чл. 20, ал. 2, изр. 2 ЗДвП, за което му е наложено, на основание чл. 58а, ал.1 НК, наказание три години лишаване от свобода, изпълнението на което е отложено по реда на чл. 66 НК за срок от пет години, както и наказание лишаване от право на управление на МПС за срок от три години. Присъдата съдържа произнасяне и за приспадане на предварителното задържане, веществените доказателства и разноските.

В жалбите, които са своевременно предявени, се обосновават становища за явна несправедливост на наказанието лишаване от свобода. Излагат се съображения против решението на окръжния съд за условно осъждане и успоредно с това се претендира завишаване срока на споменатото основно наказание. Не се атакува присъдата в частта относно допълнителното наказание лишаване от право на управление на МПС.

Не е налице процесуалната пречка за обжалване на присъдата по чл. 318, ал. 4 НПК,

след като при първоинстанционните прения обжалващите частни обвинители са поискали чрез своите повереници срокът на наказанието лишаване от свобода преди редуцията да е съответно 15 години (адв. О.) и 9 години (адв. Б.). Това означава, че присъдата не е постановена „в съгласие с направените от тях искания“.

При въззивните прения прокурорът от АП-Пловдив се присъедини към недоволството на посочените частни обвинители от санкционния избор на окръжния съд, като предложи въззивните жалби да бъдат частично уважени. По-конкретно – пледира за завишаване срока на лишаването от свобода с шест месеца, в който случай не би се явила формалната предпоставка за отлагане изпълнението му по реда на чл. 66 НК.

Адв. О., повереник на частните обвинители Ц. и М. Н., и адв. Б., повереник на частните обвинители И. и А. Д., потвърдиха при пренията исканията си за завишаване наказанието лишаване от свобода и за отмяна на условното осъждане, като наблегнаха на отегчаващите обстоятелства и на целта за генерална превенция. Адв. Б. конкретизира претендираното увеличаване на лишаването от свобода, а именно от три на шест години. Адв. О. се съсредоточи в решението за приложение на чл. 66 НК, като изказа виждането, че условното осъждане не било съвместимо с липсата на съпричиняване на престъпния резултат конкретно от страна на починалия Н..

Явилите се в с.з. частни обвинители сем. Н.и и И. Д. се присъединиха към заетата от своите повереници позиция. Г-н Н. сведе искането си за утежняване на основното наказание до 8 години.

Частните обвинители В. и Я. В., които не са обжалвали присъдата, както и техният повереник адв. Ш. не се явиха в нито едно от въззивните съдебни заседания и не заявявиха отношение към жалбите на другите частни обвинители.

Подсъдимият също не се яви и производството по отношение на него протече задочно (на основание чл. 269, ал. 3, т. 4, б. „б“ НК), което предвид диференцираната съдебна процедура не попрачи за разкриване на обективната истина.

*Пловдивският апелативен съд, като въззивна инстанция, след като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, и обсъди доводите и съображенията на страните в аспекта на мотивите на обжалваната присъда, прие, че и двете жалби не са основателни.*

Въз основа на събраните и изброени в мотивите на присъдата гласни и писмени доказателства и доказателствени средства и няколкото експертизи окръжният съд е приел за установена следната фактическа обстановка:

На 29.06.2018г. пострадалите Н. Ц. Н. и П. И. Д., които били музиканти, имали концертно участие в гр. Р.. Същия ден преди обед Н. тръгнал с автомобила си „Ш.“ с рег.№ \*\*\*\*\* от гр. П. за гр. Р., където живеел Д.. Когато пристигнал, помолил колегата си да шофира, тъй като не се чувствал добре. Д. поел управлението на шевролета, а Н. заел предна дясна седалка. Поставил своя обезопасителен колан.

Времето било дъждовно, поради което пътната настилка била мокра.

Около 13.30 ч. автомобилът се движел по път ВП II – 55, в посока от юг към север - от гр. Г. към гр. В.Т. Навлязъл в прохода на Републиката „Х.“. Бил управляван със скорост около 77 км./ч., в условия на ограничена видимост и поредица опасни завой. По същото време и на същия път, в обратна посока: север - юг, от гр. В.Т. към гр. Г., със скорост около 65 км./ч. се движела товарна композиция - товарен автомобил автовоз „Р.П.“ с рег. №\*\*\*\*\* с прикачено ремарке \*\*\*\*\* с рег. номер \*\*\*\*\*, натоварен с превозвани леки автомобили. Р. било собственост на „О.“ гр. И., РТурция, а управлението му онзи ден се осъществявало от подсъдимия турски гражданин М. К. в изпълнение на служебните му задължения.

Максимално разрешената скорост за движение в пътния участък, в който се озовали едно срещу друго двете МПС, била 40 км/ч, сигнализирана с пътен знак В 26. На км. 46, в района на с. П., общ. Г. шевролетът навлязъл в ляв спрямо посоката си на движение завой. С поддържаната скорост от около 77 км./ч. водачът му Д. загубил управление над него. Плъзгайки се по платното, неуправляваният лек автомобил се насочил към лентата за насрещно движение. Навлизайки също в завоя и възприемайки създадената от другия участник в движението ситуация, подс. К. предприел намаляване на споменатата скорост на Р. от 65 км./ч. Аварийно спиране започнал едва когато в следващия момент шевролетът пресякъл осовата линия. Към този момент скоростта на автокомпозицията била редуцирана (вследствие първата реакция на водача му) до около 46 км./ч. Тъй като отстояла едва на 17.5 метра от мястото на удара обаче, целеното ѝ ефективно спиране не било постижимо.

Неизбежният удар между двете превозни средства се състоял изцяло в лентата за движение на Р.. Неговата скорост в момента на удара била почти непроменена (около 45 км./ч.), а скоростта на лекия автомобил била около 58 км./ч. Вследствие удара и предвид по-малкото си количество движение лекият автомобил се върнал назад със силна ротация по посока на часовниковата стрелка, гледно отгоре; ударил се в западната мантиanela и се установил почти изцяло върху западния банкет. Заради значително по-голямото си количество движение товарният автомобил продължил да се движи напред и се установил косо върху платното, заемайки с левите си състави малка част от лентата за насрещно движение. Веднага след спирането на Р. подсъдимият К. излязъл от кабината и отишъл до шевролета с намерение да помогне на пострадалите, които били затиснати от смачканите ламарини. Помолил непознат да се обади на 112, тъй като не говорел български език.

След обаждането на местопроизшествието пристигнала дежурна следствено-оперативна група за извършване на оглед и екип на ЦСМП, който констатирал смъртта на пътника Н.. Водачът на шевролета Д. бил откаран в УМБАЛ гр. С 3 в критично състояние, а няколко дни по-късно бил преместен в болница в град П.. Въпреки оказаната медицинска помощ починал на 30.09.2018г.

Подсъдимият К. бил тестван на място за употреба на алкохол и наркотични вещества, като и двата теста отчели отрицателна проба.

Видно от заключението на съдебномедицинската експертиза на труп № 146/2018г.

при огледа и аутопсията на трупа на Н. Н. била установена черепно-мозъчна травма /разкъсно-контузна рана, охлузвания и кръвонасядане на главата, счупване на горната и долна челюст, счупване на черепния покрив и основа, кръвоизлив в меките мозъчни обвивки/, гръдна травма и коремна травма.

За причина за смъртта е определена тежката черепно-мозъчна травма, усложнена с вдишана в белите дробове кръв.

Видно от заключението на съдебномедицинската експертиза на труп № 9/2018г. при огледа и аутопсията на трупа на П. И. Д. било установено състояние след съчетана черепно-мозъчна, гръдна и коремна травма при автозлополука - контузия на главата, шията, гръдния кош, корема, таза и крайниците, сътресение, контузия и оток на мозъка, счупване на черепната основа, малък кръвоизлив под твърдата мозъчна обвивка и под меките мозъчни обвивки, разкъсно-контузна рана на главата, контузия на белите дробове, свободен въздух в гръдната кухина, подкожен емфизем, счупване на I ребро вдясно и на I-III ребра вляво, разкъсване на слезката с кръвоизлив, счупване на напречните израстъци вдясно на XII гръден и I-II поясни прешлени. Вещите лица са преценили, че смъртта е настъпила вследствие на черепно-мозъчната травма, изразяваща се в счупване на черепната основа, контузия на мозъка, кръвоизливи под твърдата и меките мозъчни обвивки, довели до умъртвяване на мозъчни структури. Описаните увреждания са травматични и са причинени от действието на твърди тъпи предмети с голяма кинетична енергия, условия за което има в купето на лек автомобил при транспортна злополука.

Смъртта не е настъпила бързо, но поради тежестта на черепно-мозъчната травма е била неизбежна.

След първите неинформативни и едностранчиви единична и тройна АТЕ на досъдебното производство била назначена повторна тройна автотехническа експертиза в състав проф. К., доц. д-р Х.У. и маг. инж. И.И. /вж. л. 79 - 120 от петия досъдебен том/. Експертите са изследвали спирачните следи и отложената при удара полепнала по подкалниците на Р. земна маса, описани в огледния протокол, също и скоростната диаграма на Р. и деформациите по двете превозни средства. Въз основа и на тези данни са определени скоростите и положението на двете превозни средства едно спрямо друго непосредствено преди и след сблъсъка, както и реакциите на техните водачи в различни моменти от развитието на ситуацията.

Ето накратко изводите на експертизата:

- Мястото на удара е изцяло в лентата за движение на Р., в граници от 0.5 до 3.0 м. западно от осевата линия (при ширина на лентата от 4.4 м.).

- Преди удара водачът на Р. е предприел екстрено спиране със скорост около 46 км./ч., съответстваща и на фиксираната на скоростната диаграма величина, и на останалите обективни находки. Според споменатата диаграма преди въпросното рязко задействане на спирачната система подсъдимият зад волана на автокомпозицията е предприел намаляване на скоростта, считано от 65 км./ч. В този момент опасната му зона за спиране била 62.8 м.

- Скоростта на шевролета към момента на навлизането му в насрещната лента (на Р.) била около 77 км./ч., а опасната му зона за спиране – около 57 м.

- Водачът на Р. предприел споменатото екстрено спиране в момента на навлизане на шевролета в неговата лента. Въпреки това товарният автомобил встъпил в сблъсък след 17.5 метра с почти непроменена скорост – около 45 км./ч.

- Скоростта на шевролета при сблъсък била погасена до към 58 км./ч.

Заклучено е, че ако към момента, в който водачът на Р. е предприел аварийно спиране, скоростта му е била не около 46 км./ч., а 40 км./ч., сблъсъкът пак би настъпил. В подобен случай скоростта на Р. би била към 39-40 км./ч., а на шевролета – 55-56 км./ч., като автомобилите биха били с малко по-различно местоположение един спрямо друг.

Сблъсъкът би бил избегнат единствено ако към момента, когато водачът на Р. е намалил скоростта от 65 км./ч. (на 79.3 м. преди мястото на удара), се е движел с 40 км./ч. и *вместо* намаляване на скоростта беше предприел аварийно спиране – тогава би спрял на около 18 м. от шевролета, който в този случай най-вероятно би се блъснал в западната мантинела.

Изведено е обобщението, че водачът на лекия автомобил е имал техническата възможност да предотврати настъпването на ПТП, като не навлезе в лентата за насрещно движение при наличие на насрещно движещо се МПС, а водачът на товарния автомобил е имал техническата възможност да предотврати настъпването на ПТП при движение с ограничената скорост от 40 км/ч. и при условие че *с тази скорост* предприеме аварийно спиране **вместо** да се ограничи само до намаляване на скоростта.

ПАС споделя виждането на първата инстанция, че изложените експертни заключения са обективни, подробни, разбираеми и очевидно компетентно поднесени.

\*

Тези фактически констатации, фиксирани и в обвинителния акт, са базирани на досъдебните доказателствени материали, които не си противоречат и комуникират с експертните изводи. СтОС е изградил своите заключения в съответствие с изискванията на чл. 13 и 14 НПК и е оформил коректната констатация, че изявлението на подсъдимия по чл. 371, т. 2 НПК се подкрепя от събраните доказателствени и експертни сведения. Не се установява пренебрегване или преиначаване съдържанието на доказателствени и експертни източници, използване на информация, която не е събрана по съответния ред, и игнориране на доводи и съображения на страните.

Възприетата от първоинстанционния съд фактология на инкриминираното произшествие не се и оспорва с конкретни съображения, които да бъдат предмет на коментар във въззивното решение.

#### ОТ ПРАВНА СТРАНА

С оглед възприетите фактически констатации материалноправното оценяване на извършеното деяние е отчасти правилно. Първият съд е бил прав да приеме, че с деянието си

в инкриминираните време, място и обстановка подс. К. е осъществил от обективна и субективна страна състава на престъплението по чл. 343, ал. 3, б. “б” вр. ал. 1 вр. чл. 342, ал. 1 НК, като в нарушение на правилото по чл. 21, ал. 2 ЗДвП е превишил означената с пътен знак (В 26) величина на максималната скорост – движел е управлявания товарен автомобил с около 65 км./ч. при допустими 40 км./ч. Така по непредпазливост е причинил смъртта на две лица. Точен е и извод, че причинната връзка между визираното нарушение и съставомерния резултат е пряка и непрекъсвана.

Разсъжденията относно инкриминираните нарушения по ЗДвП трябва да се предхождат от определяне на момента на опасността.

В обстоятелствената част на обвинителния акт е посочено, че подсъдимият е възприел загубата на управление върху шевролета на пострадалите, когато този автомобил все още не бил напуснал своята лента, а неконтролируемо се плъзгал от нея към неговата лента. На тази опасност подс. К. зад волана на Р. не реагирал коректно – не задействал екстрено спирачната му система.

После, при излагане на съображения за нарушение по чл. 20, ал.2, изр. 2 ЗДвП, прокурорът е отразил мнението си, че опасността за движението е възникнала по-късно – когато шевролетът *е навлязъл в лентата за движение на Р.*

Констатацията за видима за подсъдимия загуба на управление над шевролета преди още последният да е напуснал собствената си лента очевидно е изградена след интерпретиране на автотехническите изводи в аспекта на обясненията на подс. К., в които се съдържа признание в този смисъл. С въпросната констатация обвинителят е означил момента, когато водачът на Р. *е възприел* шевролета като опасност за движението (преди да напусне лентата, в която се е движел), а във втората част на обв. акт е споделил собственото си юридическо мнение по въпроса кога шевролетът *следвало да се счита* за опасност – когато плъзгайки се неконтролируемост по платното, пресякъл разделителната линия и се озовал в съседната лента.

За преценката дали е допуснато нарушение по чл. 20, ал. 2, изр. 2 ЗДвП, е без значение кой от двата момента ще се приеме за възникване на опасността.

Ако се приеме моментът на пресичане на разделителната линия, подобно нарушение не би било налице, тъй като при преминаване на шевролета през нея Р. не би могло да спре дори със скорост от 40 км./ч. Впрочем, в онзи момент подс. К. е подходил точно според изискванията на обсъжданата норма – задействал е екстрено спирачките, но (заради превишената му скорост) ударът се е оказал неизбежен.

Нарушение по чл. 20, ал.2, изр. 2 ЗДвП няма да е налице и ако се приеме предходният момент – когато шевролетът все още се е намирал в своята лента, но осъществявал видимо неконтролируемо движение към съседната лента. Скоростта на Р. във въпросния момент също е била над 40 км./ч. (около 65 км./ч.) и според неопровергания експертен извод сблъсъкът не би бил избегнат дори при аварийното му спиране. Такова спиране подс. К. не извършил, но въпросният неопровержим експертен извод безсъмнено показва липсата на

причинна връзка между неговото бездействие в този смисъл и смъртта на пътниците.

Казано накратко, в момента, когато е следвало да реагира, подсъдимият не е реагирал, но и да беше реагирал, не би избегнал сблъсъка, а в момента, когато вече е било късно за реакция (при пресичане на осевата линия от страна на шевролета), е реагирал безрезултатно. Няма никаква логика в обвинението за неизпълнение на изисквания на правило за движение, които сам прокурорът признава, че деецът **не е могъл** да изпълни. Отделен е въпросът, че нарушение по чл. 20, ал.2, изр. 2 ЗДвП по принцип не е съвместимо с нарушение, свързано със скоростта, тъй като се явява функция от неговото допускане.

Ето защо присъдата следва да се отмени в частта относно осъждането за инкриминираното нарушение по чл. 20, ал.2, изр. 2 ЗДвП.

При изследване на инкриминираното нарушение по чл. 21, ал. 2 ЗДвП се поставя въпросът дали може съдът да отхвърли фиксирания в обвинителния акт правен възглед за момента, когато шевролетът *е следвало* да се счита за опасност. ПАС дава положителен отговор на този въпрос, доколкото, видно от горното изложение, отхвърлянето на разисквания възглед не променя обвинителната постановка, защото не внася промяна в описаната в обвинителния акт фактология. ПАС счита за необходимо да наблегне, че тази фактология изхожда от споменатото по-горе съответствие между обясненията на подсъдимия и автотехническото заключение за (1) неуправляемо движение на шевролета преди пресичането на разделителната линия и (2) предприетото от водача на Р. намаляване на скоростта от 65 км./ч. в този момент. Както многократно е изяснявал ВКС на РБ, моментът на възникване на опасността е фактически и се обвързва не с формални критерии, а с ясно видими (различими) признаци. След като самият подсъдим е възприел неконтролируемото плъзгане на шевролета към своята лента като опасност, значи това е *релевантният момент*. В този момент скоростта на Р. от 65 км./ч. е била доста над необходимите за избягване на произшествието (чрез спиране) 40 км./ч. Тъй като заради посоченото превишаване на скоростта подс. К. не е можел да избегне сблъсъка, е налице изискуемата причинна връзка между инкриминираното нарушение по чл. 21, ал. 2 ЗДвП и смъртта на двамата пътници в блъснатия шевролет.

Описаните в обвинителния акт факти обосновават именно тази причинна връзка, така че неправилното определяне на по-късен момент на възникване на опасността от страна на прокурора нито ползва, нито вреди на пълноценното упражняване на правото на защита на подсъдимия. Първоначалното превишаване на скоростта е отнемало възможността на подсъдимия да предотврати удара във всеки един момент от движението на Р., считано от загубата на контрол върху управлението на шевролета – и към действителния момент на възникване на опасността, и към неправилно определяния от прокурора момент на тази опасност.

Що се отнася до субективната страна, следва да се отбележи, че и първоинстанционният прокурор в обвинителния акт, и съдът в мотивите си са приели, че проявената от подсъдимия непредпазлива вина е във вид на небрежност. Посочили са, че поддържайки превишена скорост, подс. К. не е съзнавал общественотоопасния резултат, но е

бил длъжен и е могъл да го предвиди и предотврати. Тяхната преценка е споделима, а и не е атакувана от страните с някакво конкретно възражение, което да бъде предмет на обсъждане от въззивната инстанция.

#### ОТНОСНО НАКАЗАНИЕТО:

Санкционният избор на окръжния съд е съобразен с критериите за определяне на наказанието, първият от които се прилага посредством оценяване степента на обществена опасност на деянието и на дееца, а вторият – посредством отчитане на наказателноправно релевантните характеристики на личността на дееца, които не са свързани с обществената й опасност. Преди това е достигнал до правилен извод за сумарното отегчаващо-смекчаващо действие на противоположните категории индивидуализиращи обстоятелства.

Решаващата инстанция е била права да отчете смекчаващия капацитет на отличната характеристика на личността на подсъдимия – той има установен социален статус, труди се и е създал семейство, за което се грижи. А отношението му към произшествието е подчертано критично, като при разпитите си е демонстрирал искрено съжаление за случилото се. Всички тези обстоятелства дават благоприятна прогноза за бъдещо поведение, насочено към спазване на обществените изисквания.

Смекчаващо обстоятелство със сериозен потенциал за повлияване върху наказанието – това е положителното посткриминално поведение на подс. К., коректно описано и интерпретирано от проверяваната инстанция. Става дума за реакцията му непосредствено след сблъсъка, която говори за отзивчивост, състрадание, загриженост и разкаяние – веднага е изкочил от камиона и се е притекъл на помощ на пострадалите; искал е да достигне до тях, но е установил, че смачканите ламарини го препятстват; искал е и да се обади на телефона за спешни повиквания 112, но е осъзнал, че заради езиковата бариера няма да може да обясни ситуацията на оператора, поради което призовавал околните да телефонираат те. Сетне е останал на разположение за процесуално-следствени действия на пътя и не се е възползвал от отказа на правосъдебните органи на родината му да организират призоваването му за повдигане на обвинението.

Друго обстоятелство от разискваната категория – това е съпричиняването от страна на водача на шевролета, който е шофирал с фрапантно превишената скорост (77 км./ч. при разрешена от 40 км./ч.), и то по мокра настилка в състояния се от множество завои проход „Х“. Вследствие на това при навлизането в един от острите завои очаквано е настъпила загуба на управление върху превозното средство, последвана от преминаването му в насрещната лента, точно пред Р.. Както сполучливо се е изразил окръжният съд, началото на произшествието е поставено от неправомирното поведение на другия участник в произшествието. Така че смекчаващата способност на коментираното индивидуализиращо обстоятелство е много висока.

Степента на вина на дееца се характеризира като ниска не само с оглед съпричиняването и вида на проявената непредпазливост – небрежност (а не самонадеяност), а също поради влиянието на още едно обстоятелство – при създадената опасна пътна



ситуация вниманието на подсъдимия зад волана на Р. не е било отклонено, напротив – той е предприел реакция, точно когато от него се е изисквало да действа за предотвратяване на опасността, макар и погрешна (снижаване на скоростта вместо аварийното ѝ погасяване). Всичко това говори за по-ниска степен на морална укоримост на извършеното в сравнение с обикновения случай на престъпление с аналогична правна квалификация.

Както беше отбелязано, при въззивните прения адв. О. мотивира искането на частните обвинители Н.и за утежняване на наказанието и с факта, че техният син бил пътник в шевролета, от което следовало, че нямал нищо общо със съпричиняването, реализирано от водача му Д.. В този довод има логика, която може да се предложи по дело с предмет претенция за обезщетение на неимуществени вреди. Отчитането на съпричиняването като фактор за влияние върху степента на вината на подсъдимия не може да се постави в зависимост от личността на съпричинителя. Това е така, доколкото наказанието няма и не може да има за цел удовлетворяване на индивидуалното усещане и разбиране за справедливост на пострадалото лице. Постигането на справедливост при индивидуализацията на наказателната отговорност предполага своеобразен компромис между интереса на подсъдимия (да получи по-ниско наказание), интереса на пострадалия (да бъде наложено наказание, което включително да бъде израз на неговите чувства), и интереса на обществото като цяло. За да осъществи такъв „компромис“, съдът може да изхожда единствено от критериите по чл. 54 вр.чл. 35, ал. 3 НПК (които се прилагат включително с отчитане на степента на вината) и да държи във внимание единствено целите по чл. 36 и чл. 66 НК.

Обстоятелство с непренебрежим смекчаващ потенциал, което е останало извън ползрението на първия съд, се явява изминалият от деянието дълъг период от време (близо шест години). Смекчаващите свойства на това обстоятелство се преплитат със сериозното влияние на още едно намаляващо наказанието обстоятелство – неразумно дълго продължилият наказателен процес, нарушаващ изискването по чл. 22 НПК. Както е известно, закъснялото наказание лишаване от свобода по принцип носи слаба ефективност, а и дългогодишното разглеждане на делото отдавна вече оказва своеобразно поправително-превъзпитателно въздействие върху дееца. Разискваните обстоятелства следва да се отчетат с относително голяма тежест в изпълнение на изискванията на принципа на равенството, доколкото нетипичната продължителност на настоящото наказателно производство е силен емоционален негатив, на какъвто подсъдимите по сходни дела не са подложени.

Оправдателният диспозитив за инкриминираното нарушение по чл. 20, ал. 2 ЗДвП не следва да се отрази на санкционния избор (в намаляваща посока), доколкото броят на нарушенията не е отчетен от първата инстанция като отегчаващо обстоятелство.

Правилно в качеството на отегчаващо обстоятелство е отчетен фактът, че деецът е управлявал товарната композиция със скорост, надхвърляща с над 50% разрешената.

СтОС не е бил прав да съобрази като отегчаващо обстоятелство фактът, че подсъдимият е професионален шофьор. Придаването на индивидуализиращо значение на подобно обстоятелство лишава от равнопоставеност различните категории водачи на МПС

при съблюдаване на уредените в ЗДвП правила за движение. Вместо това като отегчаващо обстоятелство следва да се съобрази фактът, че подс. К. е бил зад волана на превозно средство с размери и маса, по-големи от типичните, при това доста натоварено, по неширок път със завои, и то по време на дъжд, които особености на пътната ситуация неминуемо са изисквали по-голяма осторожност по отношение собственото му присъствие на пътното платно (вж. в този смисъл Решение № 99/15.07.22г. по н.д. № 456/22г. на ВКС, Второ н.о.).

Правилен е отказът на СтОС да отчете като отегчаващо обстоятелство младата възраст на пострадалите и огромните страдания на техните близки. От една страна, възрастта на пострадалите не е била съзнавана от дееца към инкриминирания момент, което поставя в действие забраната да се използва за отегчаване на наказанието, от друга страна, всеки човешки живот е ценен, независимо от възрастта на индивида, както правилно е посочила решаващата инстанция. А и за всеки загубен живот има някой, който да скърби тежко.

Не е споделимо предложението в касационната жалба на частните обвинители Д. в качеството на отегчаващо обстоятелство да бъде отчетено „общественото усещане за липса на правосъдие при безразсъдно шофиране“. Претендиращият подход не е съобразен с редакцията на основополагащата разпоредба на чл. 54, ал. 1 НК. Според тази разпоредба съдът определя наказанието, като взема предвид единствено с т е п е н т а на обществена опасност на конкретното деяние и деец. Господстващите в даден исторически момент нагласи в обществото се отчитат, когато се решава увеличаване на тежестта на предвидените наказания от страна **на законодателя**. Следователно те не бива да бъдат преценявани и от съда при определяне на индивидуалната наказателна мяра. Всъщност именно в това е различието между институтите диференциация и индивидуализация на наказателната отговорност, за които в същата жалба адв. Б. говори.

Въззивният съд подложи на самостоятелна преценка всички отчетени и неотчетени от СтОС обективни и субективни фактори, значими за определяне на конкретната степен на обществена опасност на деянието и дееца. И прие, че смекчаващите обстоятелства отчетливо надделяват над отегчаващите обстоятелства. Тяхната смекчаваща сила сочи, че степента на обществена опасност на деянието и дееца са доста по-ниски от типизираните – тези, които законодателят е имал предвид при фиксиране на средата на санкцията. Така че се оказва коректно решението за определяне на срока на лишаването от свобода доста под средния. Според ПАС наказанието лишаване от свобода, което точно съответства (според изискванията на чл. 54 вр. чл. 35, ал. 3 НК) на тежестта на престъплението и личността на извършителя, е със срок от четири години и шест месеца, до какъвто извод е стигнал и СтОС.

Смекчаващите обстоятелства не са многобройни, никое от тях няма изключителен характер, а и влиянието на отегчаващи обстоятелства не им позволява да оформят извод по чл. 55 НК, така че решаващата инстанция е била права да отхвърли предложението на защитата за индивидуализиране на наказанието под минимума.

Правилна е редукцията по чл. 58а, ал. 1 НК, като основното наказание коректно е сведено до ТРИ ГОДИНИ ЛИШАВАНЕ ОТ СВОБОДА.

Правилно е определен и срокът на кумулативното наказание (лишаване от право на управление на МПС), а именно три години. Изборът на този най-нисък срок съобразява всички индивидуализиращи обстоятелства, пък и не се атакува от частните обвинители с конкретни аргументи, които ПАС да подложи на разискване.

Проверяваната инстанция е приела, че в настоящия случай не се налага ефективно изтърпяване на наказанието три години лишаване от свобода. С оглед изложените съображения за броя, съотношението и взаимодействието между смекчаващите и отегчаващите обстоятелства въззивната инстанция счете и това решение за правилно. Личността на подс. К. не разкрива обществена опасност, която да обоснове вероятност от повторение на престъплението. Той е доказал това зад волана години след произшествието (когато е разполагал със свидетелството си за правоуправление и е продължил да упражнява професията на водач на тежкотоварен превоз). Пък и се касае за непредпазливо престъпление, т.е. за престъпление, общественоопасните последици от което не са били предвиждани и съответно – желани. Вярно е, че престъпният резултат е много тежък, но при решаване на въпроса за целесъобразността на условното осъждане съдът изхожда преди всичко от индивидуализиращите обстоятелства със субективен характер. Това е така, доколкото законодателят изисква институтът по чл. 66 НК да се прилага, когато *преди всичко* поправянето на дееца може да се постигне по този начин. А в случая смекчаващите обстоятелства със субективен характер са множество, и то все важни по значение, както беше подчертано по-горе. Заради противоположното влияние на отегчаващите обстоятелства правилно е определен максималният изпитателен срок – ПЕТ ГОДИНИ.

\*

Пред въззивната инстанция прокуратурата се отказва от първоначалното си предложение за условно осъждане и направи обратното предложение – да се уважат жалбите на акцесорните страни в тези им части. Счете, че институтът по чл. 66 НК не би отговорил на целта за генерална превенция. ПАС в настоящия състав напълно се солидаризира с разяснението в Р. № 1238-76-III на ВКС на РБ, че изборът на справедливото наказание се прави с оглед действителното значение на смекчаващите и отегчаващите обстоятелства, а въпросът за целите на наказанието има значение „в рамките на вече приетото съотношение между тези обстоятелства“. Този принцип е изведен и в тълкувателно решение ( № 2/22.12.16 г. по н.д. № 2/16 г. на ОСНК), в което е пояснено, че „за да се постигнат целите по чл. 36 НК, наложеното наказание трябва да бъде съответно на деянието“. А също в наказателноправната теория – споделим е възгледът, че целите на наказанието не са основен критерий за определяне на наказанието, тъй като според нашата наказателноправна система основание и определяща мярка за наказанието е престъпното деяние<sup>[1]</sup>. С други думи, п р е с т ъ п л е н и е т о не само поражда наказателна отговорност, но и определя нейната тежест, като наказанието е адекватна последица от стореното. Преценката за целесъобразност на наказанието е преплетена с оценката на степента на обществена опасност на деянието и

дееца, на личността на дееца и на продължителността на наказателния процес.

Представителят на апелативната прокуратура обвързва своето виждане за непостижимост на целите по чл. 36 НК при условно осъждане с идеята за голямата разпространеност на пътно-транспортните произшествия в страната в последно време. Явно не съобразява, че съдът определя наказанието, като взема предвид единствено степента на обществената опасност. Разпространеността несъмнено влияе на характера на обществената опасност. Затова, когато се решава увеличаване на тежестта на предвидените наказания, този факт се взема предвид, т.е. бива съобразен от законодателя. След като това е така, разпространеността не бива да бъде преценявана и от съда (като отегчаващо обстоятелство) при определяне на индивидуалната наказателна мяра.

Представителите на държавното и частното обвинение говориха и за обществените очаквания за справедливост на наказанието, които нямало да бъдат удовлетворени при условно осъждане. Подобен довод е в отчетлив разрез с нормите в Глава пета от общата част на НК. Законодателят е фиксирал правилата, критериите и принципите при определяне на наказанията и сред тях не е изредил обществените очаквания. Пък и съдът не може да повярва, че обществото „очаква“ да определи наказание, което не би било синхронизирано с конкретната степен на обществена опасност на деянието и на дееца, с характеристиките на личността на дееца извън обществената опасност и с нарушаването на изискването за разумна продължителност на наказателния процес.

Поради всички тези съображения се отхвърля като неоснователно поддържаното и при въззивните прения оплакване на частните обвинители за несправедливо занижаване на общественото санкциониране и за несправедливо прилагане института на условното осъждане.

\*\*

Не се нуждаят от изрично споменаване и анализ съображенията на първата инстанция за приспадане времето на задържането на подс. К. под стража (при евентуално привеждане в изпълнение на наказанието лишаване от свобода), за разпореждане с вещественото доказателство и относно разноските. ПАС споделя приложения подход при решаване на тези въпроси.

Въззивната инстанция не откри основания за отменяне на присъдата или други основания за нейното изменение.

Водим от горното и на основание чл. 334, т. 3 НПК Пловдивският апелативният съд

---

[1] Вж. Филчев, Н. Основания, цели и тежест на наказанието. // Правна мисъл, 1995, № 3, с. 68.

**РЕШИ:**

**ИЗМЕНЯ** присъда № 24 от 18.05.2023 г. по н.о.х.д. № 385/2023 г. на Старозагорския окръжен съд, като признава подсъдимия М. К. за невинен и го оправдава за инкриминираното нарушение по чл. 20, ал. 2, изр. 2 ЗДвП.

**ПОТВЪРЖДАВА** присъдата в останалата ѝ част.

**РЕШЕНИЕТО** подлежи на обжалване или протест в 15 дневен срок от съобщаването до страните за неговото изготвяне пред ВКС на РБ.

**Председател:** \_\_\_\_\_

**Членове:**

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_